

TSCHECHIEN

DR. HUBERT GEHRING
ALENA FALATHOVÁ

20. Dezember 2010

www.kas.dewww.kas.de/tschechien

První oficiální návštěva bavorského premiéra od roku 1989

Bavorský premiér poprvé od roku 1989 v České republice/ Orientace na budoucnost místo diskuzí o minulosti/ Závěr: Ledy mezi Bavorskem a Českou republikou byly prolomeny

Smířlivé tóny v Praze

Horst Seehofer navštívil jako první bavorský premiér sousední Českou republiku a položil tak základy k budoucí uvolněnější spolupráci. Během setkání s premiérem Petrem Nečasem byly zjevně prolomeny dosavadní bariéry a současně byly dány nové impulsy pro intenzivnější politickou spolupráci. Seehofera doprovázela malá delegace, mezi jejímiž členy byl mimo jiné mluvčí Sudetoněmeckého landsmanshaftu Bernd Posselt.

Výsledkem setkání bylo podepsání společného komuniké, které předpokládá společné projekty v oblasti výstavby dopravní infrastruktury, spolupráci policie a záchranářských sborů v případě přírodních a jiných katastrof a také v oblasti školství. Seehofer a Nečas nevyřešili spor, týkající se minulosti (Bavorsko až do dnešního dne podmiňovalo normalizaci vzájemných vztahů zrušením Benešových dekretů) názorové rozdíly byly jednoduše dány stranou. „Shodujeme se, že se chceme společně orientovat na budoucnost“ řekl Seehofer.

Hodnocení návštěvy v České republice bylo v pondělí 20.12.2010 (druhý den Seehoferovy návštěvy) většinou pozitivní. Ministr zahraničních věcí Karel Schwarzenberg cestu uvítal: „Návštěva je

symbolem toho, že jsme minulost nechali za námi.“

Dlouhá cesta k první oficiální návštěvě

Cesta k česko-bavorské dohodě vyžadovala mnoho oklik. Téma zpracování minulosti doposud brzdilo společnou politickou spolupráci. Od konce Studené války a založení České republiky v roce 1993 trpěly česko-bavorské vztahy kvůli sporu o právní a morální hodnocení odsunu tří milionů sudetských Němců po II. světové válce.

To se odráželo také v komplikovaných jednáních o první návštěvě bavorského premiéra Seehofera v České republice. Při své návštěvě v Berlíně v srpnu 2010 oznámil český premiér Nečas, že návštěva premiéra Seehofera nemá smysl, pokud by chtěl mluvit o Benešových dekrettech. Česko-německé vztahy by se měly podle Nečase orientovat na budoucnost. Seehoferova návštěva byla v roce 2010 v médiích několikrát ohlášena a poté opět dementována. Proto byla překvapující zpráva, že by se nyní návštěva měla přeci jen ještě krátce před Vánocemi konat.

Vynikající hospodářské vztahy připravují podmínky politickým vztahům

TSCHECHIEN

DR. HUBERT GEHRING

ALENA FALATHOVÁ

20. Dezember 2010www.kas.dewww.kas.de/tschechien

Dosud zdrženlivé česko-bavorské vztahy jsou poněkud nepochopitelné, když se člověk podívá na intenzivní hospodářské vztahy obou zemí. Česká republika a Německo a zvláště Česká republika a Bavorsko jsou po hospodářské stránce jako by spojené pupeční šňůrou. Každé zlepšení nebo zhoršení situace německého hospodářství se odrazí na vývoji české ekonomiky. Enormní je vzájemná česko-německá obchodní výměna, která i v období krize, v roce 2009, dosahovala 46 miliard euro (to je více než vzájemný obchod Německa s Ruskem nebo Indií). Bavorsko má ze všech německých spolkových zemí nejintenzivnější hospodářské kontakty s Českou republikou. Třetina českého exportu do Německa míří do Bavorska. Objem vzájemného česko-bavorského obchodu je cca čtyřikrát vyšší než vzájemný obchod České republiky a Spojených států. Toto enormní tempo a růst česko-bavorských hospodářských vztahů nebyly ovšem následovány odpovídajícími politickými vztahy. Příčinou je komplikovaná společná minulost a fakt, že Bavorsko je od nepaměti považováno za patrona sudetských Němců.

Orientace na budoucnost místo pohledu zpět

Zpracování minulosti v oblasti česko-německých vztahů započalo v devadesátých letech. V Česko-německé deklaraci o vzájemných vztazích a jejich budoucím vývoji z roku 1997 byl nalezen jednotný postoj české a německé vlády k tomuto tématu. Česko-německá deklarace měla zajistit, aby vzájemné vztahy nebyly zatíženy sporem o politických a právních otázkách minulosti. Tím byla otevřena nová etapa česko-německých vztahů, orientovaná na budoucnost. Mimo jiné byly založeny Česko-německý fond budoucnosti a Česko-německé diskusní fórum. Na základě toho se vztahy obou zemí v

posledních třinácti letech ještě více prohloubily a uvolnily.

Toto však nelze se stejnou intenzitou tvrdit o česko-bavorských vztazích. Důvodů je mnoho - a to na obou stranách. Zatímco např. česká strana poukazuje na to, že Bavorsko stále trvá na zrušení Benešových dekretů, od zástupců odsunutých Němců zaznívá, že až do této doby z české strany neslyšeli žádnou dostačující omluvu za početné sudetské Němce, zavražděné v rámci odsunu. Bylo a je tedy ještě dost důvodů pro názorové rozdíly a nedorozumění - pokud je tedy člověk hledá.

A co přinese budoucnost?

Na tomto pozadí jsou výsledky návštěvy Horsta Seehofera hodnoceny celkově pozitivně, ba dokonce jako průlom. Nejdůležitějším výsledkem této návštěvy je asi skutečnost, že se vůbec konala. To by mohlo znatelně snížit nervozitu pociťovanou na obou stranách před druhou návštěvou s větším zastoupením, plánovanou na rok 2011. Vracíme se k normálnímu stavu. 65 let po skončení II. světové války je také opravdu nejvyšší čas. Možná by si Bavorsko mělo vzít příklad ze Saska, pokud se týká vztahů s Českou republikou: V česko-saských vztazích totiž již dávno zavládl normální stav - přičemž v Sasku se usadilo také mnoho odsunutých sudetských Němců.

A v České republice? Tady člověk v pondělních novinách marně hledal delší články, věnující se Seehoferově návštěvě. To možná záviselo za prvé na aktuální vládní krizi, za druhé ale také na skutečnosti, že sudetoněmecká problematika hraje v české politice stále menší roli. A ani fakt, že byl Horst Seehofer doprovázen mluvčím Sudetoněmeckého landsmanšaftu Berndem Posseltem, již nezpůsobil příslovečnou bouři ve sklenici vody. To je jednoduše způsobeno také tím, že Posselt je již léta vítaným a kompetentním hostem na

Konrad-Adenauer-Stiftung e.V.

TSCHECHIEN

DR. HUBERT GEHRING
ALENA FALATHOVÁ

20. Dezember 2010

www.kas.de

www.kas.de/tschechien

různých diskuzních akcích v České republice a tak se jeho návštěvy staly téměř zvyklostí. Neopomenutelné jsou v této souvislosti organizace občanské společnosti jako např. katolická Ackermann-Gemeinde, která dlouhodobě vykonává příkladnou práci.

Již žádné tabu-téma

Také na české straně se pracuje na uvolnění vzájemných vztahů: V létě a na podzim tohoto roku byly v různých regionech České republiky postaveny kříže, které mají připomínat sudetské Němce, zavražděné během odsunu. Zásahu na tom mají občanské organizace, studenti, zástupci z řad novinářů, policie i jednotliví občané České republiky. Tuto pozoruhodnou skutečnost lze označit za začátek procesu zpracování vlastní české minulosti, resp. odpovědnosti. Přitom bylo doposud vše, co se stalo okolo Benešových dekretů, v České republice tabu. Nezbyvá než doufat, že tento proces bude pokračovat. Konstruktivní, partnerský, ale zdrženlivý postoj Německa je v této souvislosti důležitým přínosem pro společnou budoucnost obou sousedních zemí ve společné Evropě.